

Stichting **Aanpak Overlast** Amsterdam

Maassluisstraat 416B 1062 GS Amsterdam t 020 4084555 f 020 4084881

Stichting Aanpak Overlast Amsterdam

Plan van Aanpak 2012

12 december 2011

Stichting **Aanpak Overlast** Amsterdam

Maassluisstraat 416B 1062 GS Amsterdam t 020 4084555 f 020 4084881

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
2.	Organisatie..... Aansturing Positionering Uitgangspunten	5
3.	Aanpak..... Inzet in 2012 Resultaatafspraken algemeen Resultaatafspraken straataanpak Resultaatafspraken gezinsaanpak	7
Bijlage	Typen jeugdgroepen.....	10

Stichting **Aanpak Overlast** Amsterdam

Maassluisstraat 416B 1062 GS Amsterdam t 020 4084 555 f 020 4084 881

1. Inleiding

Dagelijks zet Stichting Aanpak Overlast Amsterdam (SAOA) straatcoaches en gezinsbezoekers in ter bestrijding van jeugdoverlast. In 2011 is SAOA werkzaam geweest in 6 stadsdelen (alleen in het stadsdeel Zuidoost was SAOA niet actief met straatcoaches). In 2012 zal SAOA haar werkzaamheden in ieder geval voortzetten in de stadsdelen Nieuw-West, West, Noord, Oost, Centrum en Zuid. Halfjaarlijks wordt op stedelijk niveau de inzet van SAOA bepaald. Dagelijks wordt SAOA door de stadsdelen ingezet op die plaatsen en tijden waarop de overlast het grootst is.

De afgelopen jaren is sprake van een forse afname van het aantal jeugdgroepen en hun leden en een sterke vermindering van jeugdoverlast. Bovendien is de aard en omvang van de jeugdoverlast sterk veranderd. Waar in de eerste jaren vooral sprake was van groepsoverlast, is er nu veel meer overlast door jongeren in wisselende samenstellingen. De jeugdoverlast is "vluchtiger" geworden, wordt niet door steeds dezelfde personen veroorzaakt en concentreert zich veel minder op steeds dezelfde plaatsen.

In 2011 is SAOA gestart met een meer flexibele inzet van de beschikbare capaciteit middels het zogenaamde flexteam. Hiermee kan nog beter worden ingespeeld op actuele jeugdoverlast. Naast de standaardinzet in de stadsdelen, kunnen alle stadsdelen een beroep doen op de inzet van dit team indien de jeugdoverlast daartoe aanleiding geeft. In 2011 is hiervan door een aantal stadsdelen (waaronder Oost, Zuid en West) gebruik gemaakt. Het flexteam heeft haar meerwaarde bewezen en is een goede aanvulling op de bestaande inzet. Het flexteam zal ook in 2012 voor de stadsdelen beschikbaar zijn.

SAOA zal in 2012 een bijdrage leveren aan een afname van het totale aantal jeugdgroepen in Amsterdam in 2014 met 20% ten opzichte van het peiljaar 2010. Daarbij zullen groepen die nieuw zijn en groepen die opgehouden zijn te bestaan, met hun leden, in beeld worden gebracht.

Daarnaast zal SAOA haar werkzaamheden richten op het samenwerken in de aanpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen, de gezinsgerichte aanpak van overlast door jongeren, het signaleren en anticiperen op overlast door jongeren beneden de leeftijd van 12 jaren en het signaleren van alcohol- en/of drugsproblemen van jongeren die betrokken zijn bij jeugdoverlast.

In 2012 wil SAOA nog meer in contact staan en in contact treden met de bewoners en ondernemers in de stadsdelen en bijdragen aan het ombuigen van de opgaande trend in door bewoners ervaren jeugdoverlast en aan een daling van het aantal overlastmeldingen 'jeugd'.

In 2011 is in stadsdeel West een samenwerkingsverband tot stand gekomen tussen SAOA, een middelbare school, het stadsdeel, de politie, het GVB en een filiaal van Albert Heijn. Deze samenwerking heeft tot doel de aanpak van jeugdoverlast na schooltijd in de omliggende straten van de school. SAOA zet straatcoaches in om de jongeren niet op straat te laten hangen maar door te sturen richting het openbaar vervoer. Daarnaast worden de overlastveroorzakers in kaart gebracht. Deze aanpak heeft geleid tot enkele gezinsbezoeken. In 2012 zal dit worden voortgezet waarbij deze aanpak tevens als voorbeeld kan dienen voor de aanpak van overlast rondom andere scholen in Amsterdam.

Ook participeert SAOA steeds vaker in zeer lokale samenwerkingsverbanden (bijvoorbeeld het Buurtpraktijkteam in stadsdeel West) om integraal de jeugdoverlast aan te pakken. SAOA zet straatcoaches in en gezinsbezoekers van SAOA verrichten, samen met medewerkers van andere organisaties, huisbezoeken. Deze goede praktijkvoorbeelden zullen ook het aankomende jaar worden voortgezet en indien mogelijk worden uitgebreid.

In 2011 heeft, in opdracht van de burgemeester van Amsterdam, een onderzoek plaatsgevonden door de gemeentelijke ombudsman naar aanleiding van negatieve berichten in De Telegraaf over de inzet van straatcoaches door SAOA in het kader van de aanpak van jeugdoverlast. Volgens die berichten zouden straatcoaches overlastmeldingen verzinnen om aan quota te voldoen.

Uit het onderzoek is de ombudsman niet gebleken van door SAOA opgelegde quota voor overlastmeldingen. Ook heeft de ombudsman geen aanwijzingen dat (ex-) straatcoaches overlastmeldingen zouden hebben verzonden en dat op grond daarvan jongeren zouden zijn benadeeld.

In het rapport van de gemeentelijke ombudsman, "Straatcoaches in opspraak", aanpak overlast onderzocht, van 30 november 2011, komt de ombudsman tot aanbevelingen. SAOA zal op basis van deze aanbevelingen maatregelen nemen op het gebied van klachten (zorgen voor toegankelijke informatie over het optreden van straatcoaches en gezinsbezoekers), op het gebied van inzet van gezinsbezoekers (een goede informatie-uitwisseling en de mogelijkheden onderzoeken voor het aanbrengen van differentiatie in gezinsbezoeken) en op het gebied van omgang met persoonsgegevens (komen tot één privacyreglement voor straatcoaches en gezinsbezoekers, aanpassen verklaring van geen bezwaar en periodieke instructie gezinsbezoekers).

Stichting **Aanpak Overlast** Amsterdam

Maassluisstraat 416B 1062 GS Amsterdam t 020 40 84 555 f 020 40 84 881

2. Organisatie

Stichting Aanpak Overlast Amsterdam is in september 2006 opgericht. De stichting heeft ten doel met de inzet van innovatieve methoden het tegengaan van jeugdoverlast in de (semi-) openbare ruimte. Het dagelijks bestuur van de stichting bestaat uit drie leden; een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De directeur van SAOA is belast met de dagelijkse gang van zaken binnen SAOA.

Aansturing

De directeur en de managers vormen gezamenlijk het managementteam van SAOA. Twee procesmanagers, houden zich bezig met de aansturing van de werkzaamheden op straat en de follow-up werkzaamheden richting de ouders. Een manager HRM is belast met P & O binnen SAOA.

Gebiedscoördinatoren op stadsdeelniveau zijn verantwoordelijk voor de daadwerkelijke uitvoering van de aanpak. De bestuurlijke regie, op welke groepen wordt ingezet, wordt gevoerd door de stadsdelen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de politie. Aansluiting wordt gezocht bij de bestaande organisaties in de stadsdelen. De beschikbare informatie wordt bij de inzet meegenomen en er wordt rekening gehouden met samenwerkingsafspraken. Opgedane informatie, zowel vanuit de werkzaamheden op straat als vanuit de bezoeken aan de ouders, wordt zo spoedig mogelijk teruggekoppeld aan de netwerkpartners.

Positionering

De aanpak van jeugdoverlast, waaronder de groepsaanpak, heeft de afgelopen jaren geleid tot een intensieve samenwerking tussen de diverse organisaties vooral in de vorm van netwerken 12+. De inspanningen zijn gericht op het beëindigen van de veroorzaakte overlast. De aanpak kenmerkt zich door preventief optreden enerzijds, middels onder andere jongerenwerk en activiteiten aanbod, en repressief (strafrechtelijk) optreden anderzijds door politie en justitie. De praktijk leert dat daartussen sprake is van een 'grijs' gebied.

SAOA neemt haar plaats in tussen de jongerenwerker en de politie. SAOA neemt deze positie in op basis van flexibele inzetbaarheid, continue aandacht voor jeugdoverlast, aanwezigheid op straat, het direct aanspreken van jongeren die overlast veroorzaken en het direct erbij betrekken van de ouders. Uiteraard met als doel een einde te maken aan de overlast op straat.

Uitgangspunten

SAOA richt zich op overlast op straat veroorzaakt door jeugd. Als basis dient onder andere de shortlistmethodiek waarbij door de politie jeugdgroepen in kaart zijn gebracht. Halfjaarlijks wordt in opdracht van de stedelijke werkgroep SAOA een jeugdoverlastrapportage uitgebracht. Deze rapportage geeft een kwantitatief en kwalitatief beeld van de jeugdgroepen in Amsterdam. De gemeente / het stadsdeel heeft bij de aanpak van jeugdgroepen de regie. Meer specifiek betreft het vooral de hinderlijke- en overlastgevende jeugdgroepen waar de aanpak van SAOA zich op richt. Bij deze groepen gaat het vaak om overtreding van sociale normen en niet zozeer om overtreding van wettelijke normen. Politie en OM/ketenunit hebben bij de aanpak van deze groepen een ondersteunende rol. Deze ondersteunende rol kan bestaan uit signalering en doorverwijzing. Ook is de politie feitelijk betrokken bij de aanpak van hinderlijke- en overlastgevende jeugdgroepen. Wanneer deze jeugdgroepen wel wettelijke normen op straat overtreden, is het de taak van de politie hiertegen op te treden. Dit vereist een goede afstemming met en nauwe samenwerking tussen SAOA, het stadsdeel en de politie.

De aanpak van criminele groepen ligt in eerste instantie bij politie en justitie. SAOA kan in goed overleg met politie en justitie ook bij de aanpak van deze groepen worden betrokken.

De inzet van SAOA de afgelopen jaren heeft geleid tot nieuwe inzichten ten aanzien van de jeugdoverlast. In de meeste stadsdelen is geconstateerd dat er niet zozeer sprake is van vaste jeugdgroepen maar meer van individuen die bij gelegenheid samen frequent overlast veroorzaken. De samenstelling is steeds wisselend waardoor geen groepen kunnen worden getypeerd. SAOA richt zich onder regie van het stadsdeel ook op de aanpak van deze individuen.

Stichting **Aanpak Overlast** Amsterdam

Maassluisstraat 416B 1062 GS Amsterdam t 020 4084555 f 020 4084881

3. Aanpak

De aanpak vanuit SAOA richt zich op twee hoofdprocessen;

- **het aanspreken op straat van de jongeren die overlast veroorzaken;**
- **het bezoeken van de ouders van deze jongeren.**

Met de jongeren worden afspraken gemaakt hoe ze zich dienen te gedragen op straat. De ouders worden geconfronteerd met het gedrag van hun kinderen en worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling de ouders een nieuwe vorm van begeleiding te bieden. Ze dienen zelf actief te worden en te handelen, waar nodig kunnen ze ondersteuning vragen en krijgen.

Kenmerkend voor de activiteiten van SAOA is de flexibele inzet, de daadkracht in de aanpak en de hoge snelheid van handelen.

Veel gehoorde term is dat er veel over de jongeren en hun ouders wordt gepraat en te weinig met. De confronterende interventies maken dat zowel de jongeren als hun ouders direct op de hoogte zijn van de problematiek en laten aan duidelijkheid niets te wensen over: de overlast moet stoppen.

De activiteiten voortvloeiende uit de twee hoofdprocessen bestaan uit:

- Shortlist groepen en jeugd benaderen op straat;
- Huisbezoeken afleggen;
- Onder regie politie reageren op incidenten;
- Doorverwijzen naar achterliggend aanbod;
- Afstemming met samenwerkingspartners;
- Verantwoording over de resultaten;
- Signaleren van knelpunten in huidige aanpak.

Inzet in 2012

In 2011 was SAOA actief in 6 stadsdelen. In 2012 zal SAOA haar werkzaamheden in ieder geval continueren in de stadsdelen Nieuw-West, West, Noord, Oost, Centrum en Zuid. In de stedelijke werkgroep SAOA, bestaande uit de directie OOV, de stadsdelen en SAOA, wordt onder andere op basis van de halfjaarlijkse jeugdoverlastrapportage (een kwantitatief en kwalitatief beeld van jeugdgroepen in Amsterdam) de inzet opnieuw bepaald.

SAOA zal in 2012 een bijdrage leveren aan een afname van het totale aantal jeugdgroepen in Amsterdam in 2014 met 20% ten opzichte van het peiljaar 2010. Daarbij zullen groepen die nieuw zijn en groepen die opgehouden zijn te bestaan in beeld worden gebracht.

Naar verwachting zal de aanpak zich richten op in totaal ongeveer 20 tot 25 jeugdgroepen in de stadsdelen. Uitgaande van een gemiddelde van tussen de 15 en 20 jongeren per groep betreft het in totaal ongeveer 300 tot 400 jongeren die in de aanpak worden meegenomen.

Resultaatafspraken algemeen

- Alle activiteiten van SAOA dienen te leiden tot aantoonbare afname van de overlast door jeugdgroepen en/of individuen op straat en bij te dragen aan de stedelijke doelstellingen
- Per stadsdeel worden prestatieafspraken gemaakt over door SAOA te behalen resultaten, waarbij in elk stadsdeel in ieder geval sprake dient te zijn van een aanzienlijke afname van het aantal overlast veroorzakende groepen, jongeren en overlastlocaties op 01/01/2013 ten opzichte van het aantal op 01/01/2012
- Stadsdeel en politie bepalen gezamenlijk de locaties, groepen en de tijdstippen waarop SAOA wordt ingezet
- SAOA rapport maandelijks over de stand van zaken, de behaalde resultaten (op straat en in de gezinnen) en de eventuele knelpunten, zodat deze zaken kunnen worden ingebracht in de diverse overleggen, waaronder de stedelijke werkgroep SAOA en de subdriehoeken
- SAOA neemt een actieve houding aan waar het gaat om het signaleren en rapporteren van knelpunten in de aanpak van jeugdoverlast dan wel daaraan gerelateerde zaken. Deze knelpunten worden ter kennis gebracht van de Directie Openbare Orde en Veiligheid
- SAOA werkt samen in de groepsaanpak van hinderlijke, overlastgevende en criminele jeugdgroepen
- SAOA draagt bij aan de gezinsgerichte aanpak van overlastgevende jongeren
- SAOA signaleert en anticipeert op overlast door jongeren beneden de leeftijd van 12 jaren
- SAOA signaleert alcohol- en/of drugsproblemen van jongeren die betrokken bij zijn bij jeugdoverlast
- SAOA draagt bij aan de ombuiging van de opgaande trend in door bewoners ervaren jeugdoverlast en daling van het aantal overlastmeldingen 'jeugd'
- SAOA zorgt voor een verdere verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en professionalisering van de straatcoaches en de interventiemedewerkers gezinsaanpak
- De aanpak van SAOA zal nog meer gebiedsgericht plaatsvinden, waarbij frequent contact onderhouden dient te worden met bewoners en ondernemers
- Bij de opdrachtgevers, specifiek de stadsdelen, zal SAOA zeer regelmatig de kwaliteit van haar dienstverlening toetsen, op basis van het zogenaamde BMER principe (Basics, Mindset, Engagement en Rapportages)

Resultaatafspraken straataanpak

- In 2012 worden in Amsterdam, in beginsel dagelijks, 17 koppels straatcoaches ingezet. Daarnaast zal een koppel flexteam worden ingezet
- De operationele regie bij de inzet van SAOA op straat ligt bij de politie
- SAOA rapporteert dagelijks aan de stadsdelen de bevindingen van de straatcoaches op het gebied van jeugdoverlast
- SAOA waarborgt de kwaliteit van de straatcoaches (zichtbaarheid, aanspreekbaarheid, gedrag/attitude op straat). Deze kwaliteit kan onder andere worden gemeten aan de hand van een enquêteonderzoek onder bewoners en ondernemers en door bewoners te bevragen over SAOA op te organiseren bewonersbijeenkomsten
- De kwaliteitscoördinator en de kwaliteitsmedewerker van SAOA controleren dagelijks de kwaliteit van de werkzaamheden van de straatcoaches in de stadsdelen
- SAOA neemt per stadsdeel deel aan overlegvormen die relevant zijn voor de aanpak van jeugdoverlast, waaronder een rapportageoverleg ter bespreking van de stand van zaken op het gebied van jeugdoverlast op straat, zowel ten aanzien van de jeugdgroepen als van de individuen, de behaalde resultaten en de inzet

Resultaatafspraken gezinsaanpak

- De regie bij de inzet van SAOA in de gezinnen ligt bij het stadsdeel
- In 2012 worden tenminste 300 aanmeldingen van gezinnen gedaan door stadsdelen
- 100% van de gezinnen die door het stadsdeel bij SAOA worden aangemeld worden door de interventiemedewerkers gezinsaanpak bezocht
- Bij tenminste 95% van de bezochte ouders komt SAOA daadwerkelijk achter de voordeur en worden ouders aangesproken op hun verantwoordelijkheden
- Bij tenminste 75% van de bezochte en aangesproken ouders komt SAOA tot afspraken die binnen 3 maanden leiden tot afname van de overlast door die betreffende jongeren op straat, het voorkomen van een criminele carrière en het voorkomen van nieuwe aanwas in die gezinnen
- SAOA handelt conform de overeengekomen doorlooptijden met betrekking tot de gezinsbezoeken
- SAOA rapport elk afgelegd gezinsbezoek schriftelijk aan het stadsdeel

Bijlage 1.

Typen jeugdgroepen

SAOA richt zich onder andere op overlast veroorzaakt door jeugdgroepen zoals deze volgens de shortlistmethodiek door de politie in kaart zijn gebracht. Meer specifiek betreft het vooral de hinderlijke- en overlastgevende jeugdgroepen. De aanpak van criminele groepen ligt in eerste instantie in handen van politie en justitie. In overleg kan SAOA ook bij de aanpak van die groepen worden betrokken.

Kenmerken hinderlijke jeugdgroep

Deze groepsleden hangen wat rond in de buurt, zijn af en toe luidruchtig aanwezig en trekken zich niet zoveel aan van de omgeving. Soms loopt het wel eens uit de hand en zijn er kleine schermutselingen, maar dat is doorgaans snel in de kiem gesmoord en vaak ook meer toeval dan gepland. Ook maken groepsleden zich incidenteel schuldig aan kleine vernielingen. Een beperkt aantal jongeren maakt zich soms schuldig aan (veelal lichte) geweldsdelicten en (in mindere mate) aan vermogensdelicten. Over het algemeen zijn de leden van deze groep nog voldoende 'autoriteitsgevoelig' en kunnen ze aangesproken worden op hun gedrag.

Kenmerken overlastgevende jeugdgroep

De leden van deze groep zijn wat nadrukkelijker aanwezig, kunnen af en toe provocerend optreden, vallen omstanders wel eens lastig (uitschelden of intimideren), vernielen regelmatig allerlei zaken en laten zich veel minder dan de hinderlijke jeugd gelegen liggen aan andere mensen. Geweldsgebruik wordt niet geschuwd en de groepsleden zijn ook minder goed te corrigeren. Ook de lichtere vormen van criminaliteit waaraan ze zich schuldig maken, worden doelbewuster gepleegd en de groepsleden zijn ook meer bezig te zorgen dat ze niet gepakt worden.